

Specializační studium Oceňování obchodních závodů (podniků) Manažerské účetnictví

Ing. Lenka Strýčková, Ph.D.

+420 485 352 369

lenka.stryckova@tul.cz

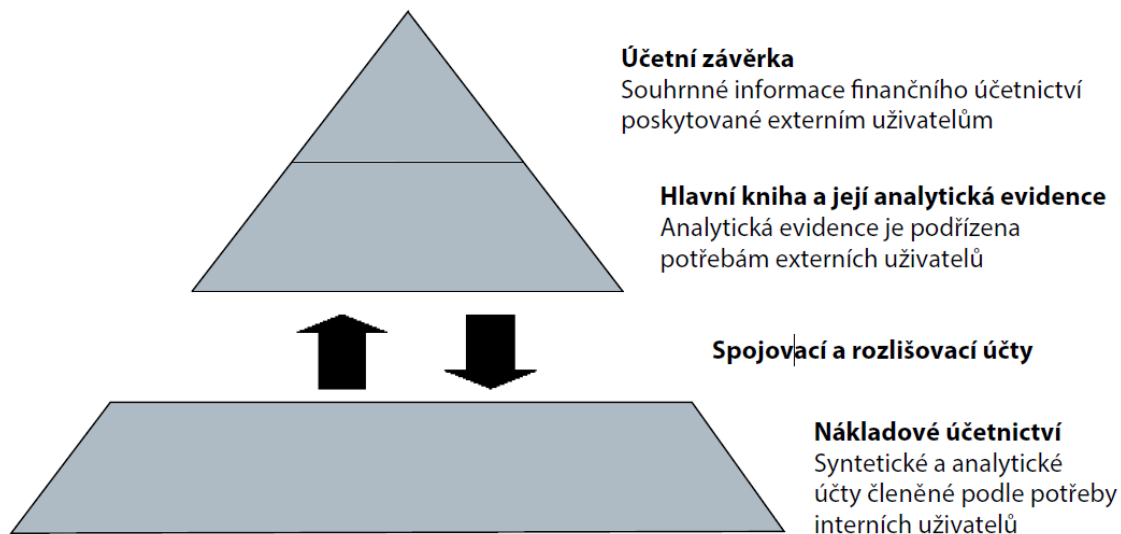
www.com.tul.cz

2. Dvouokruhová a jednookruhová organizace účetnictví. Pojetí nákladů ve finančním a manažerském účetnictví.

Dvouokruhová a jednookruhová organizace účetnictví

- **jednookruhová organizace účetnictví** – zajišťuje potřeby externích uživatelů FÚ a potřeby podnikového managementu formou různě členěné analytické evidence nákladů, výnosů, ale i aktiv, závazků a vlastního kapitálu;
- **dvouokruhová organizace účetnictví** – požadavky každé skupiny uživatelů zajišťují v relativně odděleném účetním okruhu.

Dvouokruhová organizace vztahu finančního a manažerského účetnictví

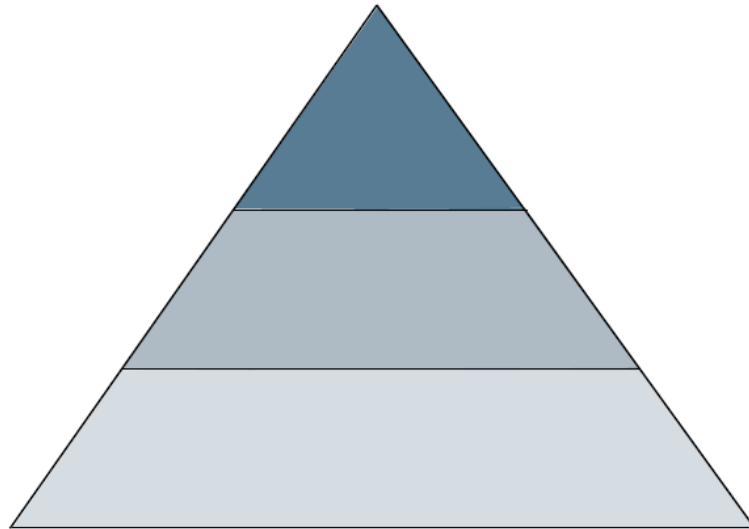
Dvouokruhová účetní soustava

- tvoří **dva samostatné**, na sobě navzájem relativně **nezávislé účetní okruhy**:
 1. *První okruh* je tvořen finančním účetnictvím, jedná se tedy o *finanční okruh*.
 2. *Druhý (= vnitropodnikový) okruh* představují nákladové a výnosové účty tříděné podle jednotlivých VPÚ (činností). Všechny účetní případy se evidují na každém vnitropodnikovém středisku **podvojným zápisem**.
- Na N a V finančního účetnictví jsou tyto účty napojeny pomocí **spojovacích účtů** → **účtové třídy 8 a 9**
→ *spojovací účet k nákladům a spojovací účet k výnosům*

Dvouokruhová účetní soustava

Jednookruhová organizace vztahu finančního a manažerského účetnictví

Účetní závěrka

**Hlavní kniha a její analytická
evidence podřízená potřebám
externích uživatelů**

**Analytická evidence podřízená
potřebám interních uživatelů**

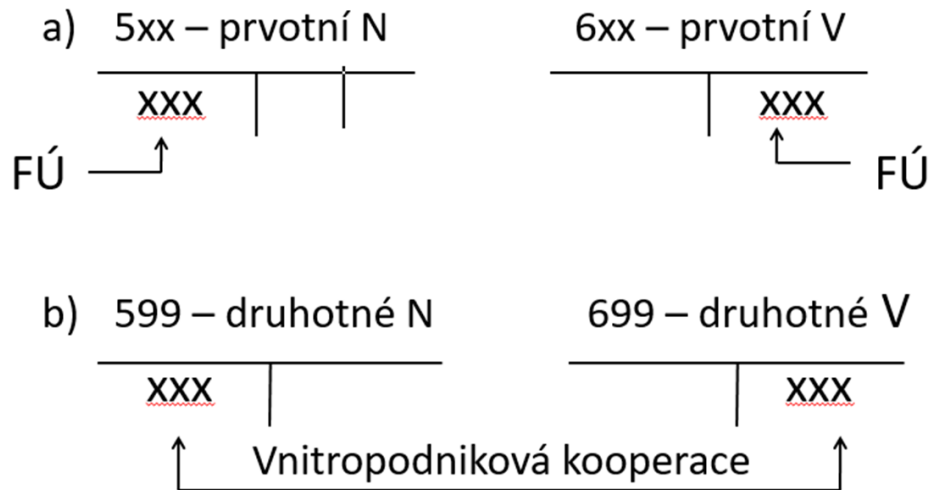
Jednookruhová účetní soustava

- náklady a výnosy vnitropodnikových středisek sledovány pomocí analytické evidence finančního účetnictví
- náklady středisek jsou účtovány na analytických **účtech třídy 5** → **Náklady**
- výnosy středisek na analytických **účtech třídy 6** → **Výnosy**
- Jednotlivé syntetické účty nákladových druhů a výnosových položek se člení v analytické evidenci *podle jednotlivých středisek*. O tyto účty je nutno doplnit účtový rozvrh účetní jednotky.

Jednookruhová účetní soustava

- **účet 599 – Náklady hospodářských středisek** – pro sledování interních druhotných vnitropodnikových nákladů,
- **účet 699 – Výnosy hospodářských středisek** – pro sledování interních druhotných vnitropodnikových výnosů
- ocenění těchto N a V ve vnitropodnikových cenách
- jsou zahrnovány do skutečných N a V útvarů
- tyto účty se v analytické evidenci také člení podle hospodářských středisek
- saldo těchto účtů je nulové
- Účty mají význam při zjišťování **vnitropodnikových výsledků hospodaření** středisek, nemají však vliv na úroveň zisku podniku jako celku a do jeho výpočtu se nezahrnují.

Schéma jednookruhové účetní soustavy

- ***výsledek hospodaření podniku = součet výsledků hospodaření všech středisek***

Pojetí nákladů ve finančním a manažerském účetnictví

Náklady – základní pojem manažerského účetnictví

- nejdůležitějším rysem odlišujícím MÚ od FÚ je výrazně **větší potřeba informací o nákladech**, které pracovníci na různých úrovních podnikové hierarchie vyžadují:
 - pro potřeby vykazování a oceňování jednotlivých složek rozvahy ve FÚ,
 - pro řízení podnikatelského procesu, o jehož základních parametrech bylo již v zásadě rozhodnuto, a
 - pro rozhodování o jeho budoucích variantách.

Náklady v účetním pojetí

Ekonomická teorie definuje naklady podniku:

- jako peněžně oceněnou spotřebu výrobních faktorů, která je vyvolaná tvorbou statků.

Účetní pojetí nákladů:

- Účetními náklady je spotřeba hodnot v daném období zachyceném ve finančním účetnictví, která je potřebná k zajištění výkonů (výrobků a služeb).
- **Ve finančním účetnictví** se náklady vymezují jako úbytek ekonomického prospěchu, který se projevuje poklesem aktiv nebo přírůstkem dluhů a který v hodnoceném období vede ke snížení vlastního kapitálu (jiným způsobem, než je výběr kapitálu vlastníky).

Daňový pohled na náklady (FÚ)

- **N daňově uznatelné** – nezbytné pro zajištění činnosti podniku. Oprávněně zvyšují celkové náklady → snižují dosažený zisk (daňový základ).
- **N daňově neuznatelné** – nejsou nezbytné pro dosažení výnosů. Snižují náklady → zvyšují zisk (základ výpočtu daně z příjmu).
Např.: N na reprezentaci, cestovné nad limit, placené pokuty a penále (kromě smluvních)

Náklad v MÚ

- náklad je **ÚČELNĚ** a **ÚČELOVĚ** vynaložená spotřeba vstupů
- **jinými slovy: hodnotově vyjádřené, účelné vynaložení ekonomických zdrojů podniku, účelově související s ekonomickou činností.**
- **účelnost:** nákladem je jen takové vynaložení, které je racionální a přiměřené výsledku činnosti
- **účelový charakter:** smyslem vynaložení ekonomického zdroje je jeho zhodnocení

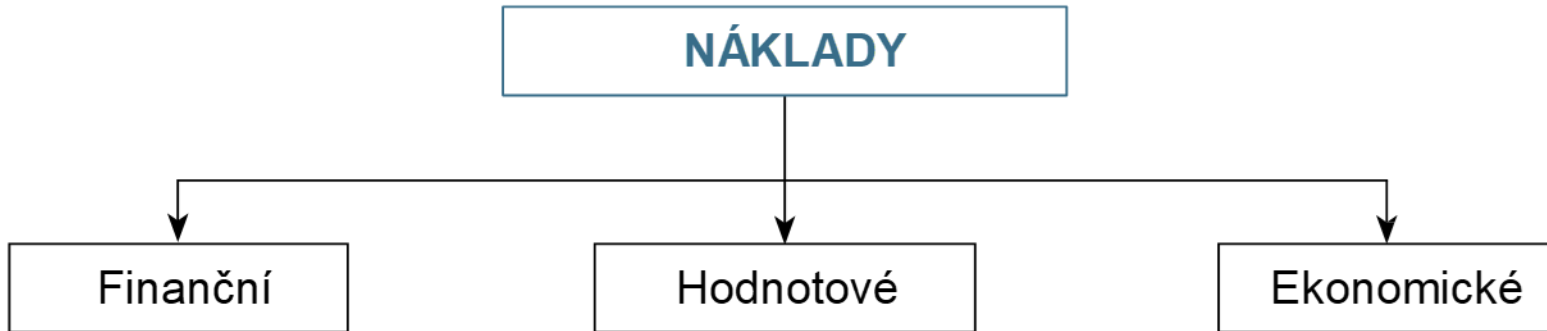
Náklady a základní kategorie ekonomického řízení podniku

Hospodárnost

- vyjadřuje takový průběh nákladů podniku, při kterém se dosahuje žádoucích výstupů s co nejmenším vynaložením zdrojů ekonomického růstu.
- **Úspornost** – žádoucí výkony podniku jsou dosaženy s co nejnižším vynaložením ekonomických zdrojů, jedná se o reálné **snížení absolutní výše nákladů** na daný objem výkonů.
- **Účinnost (výtěžnost)** – řízení se zaměřuje na maximalizaci objemu provedených výkonů při konstantním vynaložení ekonomických zdrojů, maximalizace účinků se neprojevuje absolutním, ale pouze **relativním snížením nákladů**. Vazba na využití kapacity.

Způsob vyjádření a ocenění nákladů v manažerském účetnictví

- dle způsobu vyjádření a ocenění nákladů: trojí pojetí nákladů zobrazovaných v účetnictví

1. Finanční pojetí nákladů

- je typické pro FÚ:
 - náklady produktu
 - náklady oběhu
- založeno na:
 - aplikaci **peněžní formy koloběhu** prostředků
 - zachování finančního kapitálu v jeho **původní nominální výši**.
- omezení:
 - předmětem zobrazení pouze takové náklady, které jsou podloženy **reálným výdejem peněz** (bezprostředně - osobní N, v předchozích obdobích – odpisy)
 - ocenění spotřebovaných nebo využitých ekonomických zdrojů ve **skutečných (historických) pořizovacích cenách**
- pro potřeby MÚ je nedostačující

2. Hodnotové pojetí nákladů

- založeno na relacích které existují v čase uskutečňování příslušných procesů
- informační zobrazení koloběhu ekonomických zdrojů za podmínek platných **v současnosti**
 - **zachování tzv. věcného kapitálu**
 - **ocenění ek. zdrojů na bázi reprodukčních cen**
- je významné ve VPÚ (NÚ, MÚ) → **implicitní N**, z hlediska FÚ jsou fiktivní.
- Nákladem jsou i vstupy, které *nejsou spojeny s úbytkem peněz*, ale jejich hodnota má vliv na racionální průběh VP aktivit → dodatkové, kalkulační náklady.

3. Ekonomické pojetí nákladů

- požadavek zajistit informace pro řízení reálně probíhajících procesů a také **pro rozhodování za účelem výběru optimálních budoucích variant**
- **Oportunitní náklady:**
 - maximální ušlý efekt obětovaný v důsledku využití ekonomického zdroje ve zvolené alternativě.
 - nepředstavují reálně spotřebované nebo využité ekonomické zdroje, ale dodatečně vložené měřítko účelnosti uskutečněné volby
 - nezahrnuje pouze oceněný úbytek ekonomického zdroje, ale také oceněný prospěch, který podnik nerealizoval v důsledku toho, že tento zdroj nevyužil jiným alternativním způsobem
- **Oportunitní výnosy**
 - náklady, kterým se podnik vyhnul tím, že danou alternativu rozvoje **neuskutečnil.**

Děkuji za pozornost

Ing. Lenka Strýčková, Ph.D.

+420 485 352 369

lenka.stryckova@tul.cz

www.com.tul.cz